

מועדים בטילות לעתיד!?

1. ירושלמי מגילה פרק א משנה ה

ר' יוחנן אמר הנביאים והכתובים עתידין ליבטל וחמשה ספרי תורה אינן עתידין ליבטל, מה טעמא (דברים ה) קול גדול ולא יסף. רשב"ל אמר אף מגילת אסתר והלכות אינן עתידין ליבטל, נאמר כאן קול גדול ולא יסף ונאמר להלן וזכרם לא יסוף מזרעם. הלכות, הליכות עולם לו.

2. ילקוט שמעוני משלי ט

והוא לא ידע שפרשה היא לו מצודה שמתוך ששכרה אותה יין קנתה לה אומתה לעולם, אף ערכה שלחנה בעולם הזה ובעולם הבא. אי זה שם טוב שקנתה שכל המועדים עתידין ליבטל וימי הפורים אינן בטלים לעולם א"ר אלעזר אף יום הכפורים לא יבטל לעולם שנאמר (ויקרא טז לד) והיתה זאת לכם לחקת עולם.

3. רמב"ם הל' מגילה בסופו

כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר והרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכהלכות של תורה שבעל פה שאינן בטלין לעולם. ואע"פ שכל זכרון הצרות יבטל שנאמר כי נשכחו הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם לא יבטלו שנאמר וימי הפורים

4. שו"ת רדב"ז חלק ב סימן תרסו

ומה שנראה מכוונת הרב ז"ל כי כל ספרי הנביאים והכתובים נכתבו ונסדרו על הצרות שעברו או על הצרות אשר עתידין להיות וכל דברים אלו ישתכחו ויתבטלו אבל מגלת פורים לא תשתכח ולא תתבטל וזהו שכתב אף על פי שכל זכרון הצרות יתבטל שנאמר כי נשכחו הצרות הראשונות.. ע"כ. משמע שכוון הרב ז"ל לתת טעם לשני המאמרים דוק ותשכח..

5. שו"ת רשב"ן או"ח קע"ו

ומעתה קודם שיבא העת ההוא אשר אנו מחכים לה, אנו צריכין זמנים ומועדים קבועים, להזכיר ולדעת, כי יש בורא יחיד ומיוחד המשלם שכר.. משא"כ לעתיד לבא כשיהי' מלאה הארץ דעה את ה', וכל איש ישב תחת ג[ו]נו ותאנתו בלי דאגה אז לא יעהדו את ה' רק לזמנים קבועים המיוחדים, אלא שבכל עת ובכל שעה יעבדו ויכירו גדולתו ית"ש.

6. השגת הראב"ד על הרמב"ם שם

א"א דבר הדיוטות הוא זה, כי לא יבטל ספר מכל הספרים שאין ספר שאין בו למוד, אבל כך אמרו אפילו יבטלו שאר ספרים מלקרות בהם מגילה לא תבטל מלקרות אותה בצבור.

7. שו"ת הרשב"א חלק א סי' צג

על כן נראה לי פירושו שכל המועדים לא הבטיח עליהם יתברך שלא יגרום החטא ביטול באחד מן הזמנים וכמו שכתב (איכה ב) שכח ה' בציון מועד ושבית אבל בימי הפורים הבטיח דכתיב (אסתר ט) לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם... וכן יום הכפורים "והיתה זאת לכם" הבטחה שתהיה לחקת עולם שהיום יכפר ואפילו לא ישמרוהו ודעת רבי כאן כדעתו בגמרא דאמר יום הכפורים מכפר בין על השבים בין על שאינו שבים. אבל חקת עולם האמור בפסח אזהרה לא הבטחה דכתוב (שמות י"ב) חקת עולם תחגוהו ושמרתם לדורותיכם.

8. שו"ת רדב"ז חלק ב סימן תרסו

ומה שנראה לי בזה דברים כפשוטן כי לימות המשיח הלמוד יהיה מפי הגבורה כאשר היה בימי משה רבינו ע"ה ולא יהיו שם ספקות והויות אלא כך אמר פלוני משם פלוני עד מפי הגבורה שנאמר וכל בניך לימודי ה' ולא יצטרכו אז ללמוד דבר מפי הקבלה שהם נביאים וכתובים אלא הכל יהיה מבואר בחמשה סדרי תורה ולא יהיה דבר נלמד משום ספר כאשר היה קודם שנתנו וזהו שאמר ר' יוחנן הנביאים והכתובים עתידין ליבטל שלא ילמדו מהם דבר זולת תורה שבכתב שממנה נלמד הכל וכל דקדוקי מפי הגבורה.

ובא ר"ל ואמר אף מגלת אסתר והלכות אין עתידין ליבטל הלכות לא יתבטלו שאפילו בזמן שהיו לומדים מפי השמועה היו כותבין הלכות והיו קורין להם מגלת סתרים מפני השכחה וגם מגלת אסתר לא תתבטל שכן אמרו במדרש כל המועדים בטלים וימי הפורים אינם בטלים..

וגם אני כתבתי על זה כי ח"ו שיתבטלו המועדים דהא כתוב לא תוסיף עליו ולא תגרע ממנו אלא שבזמן ההוא תרבה הטובה והשמחה והמנוחה עד שיהיו כל הימים שוים אצל בני אדם כאלו נתבטלו המועדים אבל ימי הפורים יהיו נזכרים ונעשים אף על פי שאינם מן התורה כי יהיו ישראל זוכרים הצער וכי נמכרו למיתה וכל מה שאירע להם באותו זמן וזו היתה כוונת ר"ל דאמר דמגלת אסתר אינה בטלה

9. שו"ת רדב"ז חלק ב סימן תתכח

וא"ת למה לא יזכרו שעבוד מצרים. י"ל שכבר שכחו אותו בזמן המלכים ובנין הבית אבל ימי הפורים לא נשתכחו בבנין בית שני שלא היתה גאולתם שלימה ופשוט הוא וכן מעיד הכתוב וזכרם לא יסוף מזרעם.

ובא רבי והוסיף אף יום הכפורים אינו בטל לעולם מהטעם הראשון לפי שאין השמטה מבטלת עינוי דאדרבה כל מה שיהיה אדם בשמחה ובתענוג מרגיש בעינוי יותר.

10. התועדויות תשמ"ח עמ' 1229

אלא הכוונה היא ששמחת יום טוב בהיותה שמחה מוגבלת... לא תהיה מורגשת לעתיד לבוא ולא תהיה לה שום חשיבות שהרי לעתיד לבוא תהיה השמחה נצחית ובלבי מוגבלת שמחת עולם על ראשם ובמצב כזה אין שמחת יום טוב מוסיפה כלום.

וזהו החידוש שימי הפורים אינן בטלים לעולם כי שמחת פורים גדולה עד כדי כך שאפילו לעתיד לבוא כאשר השמחה תהיה בלתי מוגבלת שמחת עולם גם אז תורגש השמחה של פורים כי שמחה פורצת גדר והיא תפרוץ אפילו את הגדרים שיכולים להיות בזמן של שמחת עולם על ראשם.

11. ספר המאמרים תשט"ז ד"ה להבין מאמר רז"ל כל המועדים

אמנם ע"פ טעם זה (שביטול המועדים כשרגא בטעהרא הוא מצד רוב הטובה והשמחה דלעתיד לבוא), צ"ל מש"נ במדרש שם, שלחד מ"ד אף יום הכפורים לא יבטל לעולם שנאמר והיתה זאת לכם לחוקת עולם, דלכאו' כיון שענינו של יום הכפורים הוא חמשה עיניים, והוא לגמרי לא בסוג המועדים הקשורים עם שמחה וטוב הרי מלכתחילה אין יוהכ"פ בכלל כל המועדים עתידין ליבטל...

ויתרה מזה, שהרי משמעות דברי המ"ד הראשון הוא שרק ימי הפורים אינן בטלין, אבל יוהכ"פ יבטל..

12. ספר המאמרים שם

דהנה ביוהכ"פ כתיב לפני הוי' תטהרו, ומבואר בזה, שזהו גילוי שנמשך מבחי' שלמעלה משמות הקדושים, למעלה אפילו משם הוי'.. שזהו ע"ד פורים.. אמנם ההמשכה דיוהכ"פ אינה באה בכלים, אלא ההמשכה היא ע"י ה' הענויים, שזהו"ע של העדר הכלים. וטעם הדבר הוא, לפי שהמס"נ דיוהכ"פ הוא רק בכח, ולא בפועל, וכיון שענין המס"נ אינו בא בפועל בהגוף הגשמי, לכן ההמשכה היא בענין של עיניים, ולא בעיניים של כלים, עיניים גשמיים, משתה ושמחה.

ועפ"ז יש לבאר ב' הדעות אם יוהכ"פ יבטל לעתיד לבוא אם לאו. יש דעה שגם יוהכ"פ לא יבטל כשרגא בטיהרא כיון שמאיר בו גילוי אור נעלה ביותר שלמעלה משמות הקדושים לפני הוי' כמו פורים. אבל הדעה הראשונה היא שכיון שהגילוי דיוהכ"פ אינו נמשך בכלים כמו פורים, לכן רק ימי הפורים אינן בטלין לעולם, משא"כ יוהכ"פ יבטל לעתיד לבוא כשרגא בטיהרא..

13. ספר סדר היום סדר פורים

כי אף על פי שכל המועדים יתבטלו מגילת אסתר ועשיית הפורים אינם בטלים. והטעם הוא שכיון שנעשה הנס הזה ע"י עמלק ראש צרים אשר מעולם רדף אחרינו להשמידנו והקב"ה בעצמו לבש קנאה עלינו מצד רשעתו אשר קרנו בדרך ויזנב וכו' ונשבע הקדוש ברוך הוא י"ו בשמו ובכסאו לנקום נקמת קדושת שמו ונקמת עמו ישראל ממנו וכביכול לא תהי' הכסא שלם בשלמות אלא אחר המחות אותו מן העולם וע"כ צונו מחה תמחה את זכר עמלק. וא"כ בענין הנס הזה שהושב מחשבתו הרעה על ראשו ונמחה ונשמד הוא וזרעו וכל הנלוים אליו עד שכמעט לא נשאר מהם כי אם מעט מזער ונתקדש ש"ש וכביכול נתגדל שמו י"ו ונשלם כסאו בענין ההוא וע"כ אין ראוי להתבטל והוא דבר הנוגע אל גאולתנו ואל ישועתינו: